

справ у національних судах, зростатиме й кількість звернень до Європейського суду з прав людини. У зв'язку з цим необхідно вчасно сприйняти принципи здійснення правосуддя в рамках європейської системи права і не допустити створення негативної прецедентної бази щодо стану дотримання положень Конвенції в нашій державі. Саме тому національним судам та державним органам необхідно приділяти більше уваги законному, об'єктивному та справедливому розгляду справ в межах розумних строків.

Отже, порушення прав юридичних осіб у господарському судочинстві України на сьогодні є остаточно невирішеним і залишається одним з найпроблемніших питань захисту прав людини у нашій державі.

ПРАВО НЕСПРОМОЖНОСТІ (БАНКРУТСТВА) В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Нашенко Д.Р., студент магістратури ННІПП НАВС

Науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри господарсько-правових дисциплін ННІПП НАВС Загорняк Н.Б.

Початок становлення ринкових відносин в Україні супроводжується кризою неплатежів, господарською взаємною заборгованістю, накопиченням боргів. Вивчення інституту неспроможності (банкрутства) на сьогоднішньому етапі в умовах інтеграційних процесів є досить актуальним, оскільки потребує якісних перетворень. Саме дослідження сучасного стану неспроможності (банкрутства) та зарубіжного досвіду сприятиме визначенню перспектив для нашої країни.

Проблеми, пов'язані з механізмом неспроможності (банкрутства) стали предметом вивчення таких вітчизняних та зарубіжних вчених як Е.Альтман, У.Бівер, Ю.Брігхем, І.Б.Гуськов, А.П.Ковальов, В.В.Ковальов, Т.М.Кравцова, С.В.Подзе, І.Л.Сазонець, М.М.Скворцов, Ю.В.Скрипник, О.А.Слюсаренко, О.О.Терещенко, М.І.Тітов, О.В.Токар, В.В.Чепурко, А.В.Чупіс та інші.

Відносини неспроможності (банкрутства) — це відносини, які направлені на відновлення платоспроможності - господарюючого суб'єкта із застосуванням реабілітаційних заходів шляхом судових процедур, а у випадку неможливості - на примусову ліквідацію майна з метою повного або часткового задоволення вимог кредиторів. Принципами правового регулювання відносин неспроможності (банкрутства) виступають: пріоритет закону перед іншими нормативно-правовими актами; загальність; збереження господарюючого суб'єкта, якщо можливо відновити його платоспроможність; ліквідація майна боржника, якщо неможливо зберегти підприємство з метою справедливого і рівномірного погашення вимог кредиторів; державне регулювання відносин неспроможності.

Законодавство України про неспроможність є недостатньо ефективним з причин тривалості процедур, відсутність зацікавленості суб'єктів провадження у відновленні платоспроможності боржника. Так, аналіз якісних характеристик регулювання неспроможності в Україні, представлених у рейтингу Світового банку «Doing Business 2012», дає можливість відзначити кілька аспектів, які потребують уваги з метою вдосконалення правозастосовної діяльності. Процедура ліквідації боржника в Україні триває в середньому 2,9 що на 1,2 більше ніж у країнах ЄС. Також у процесі ліквідації боржника в середньому вдається відшкодувати в середньому лише 9 % вимог кредиторів, у той час як цей показник у країнах Європи та Азії — 28 %. Крім того, визнання боржника неспроможним призводить до його ліквідації, а не до відновлення його платоспроможності — менше 10 % справ закінчуються відновленням (в інших державах цей показник у середньому складає у середньому 60-85 %). На процедури, пов'язані з неспроможністю в Україні витрачається 42 % від загальної вартості підприємства, в той самий час господарюючі суб'єкти ЄС витрачають 8 %, а бізнес Східної Європи та Азії - 13 %. Можна зробити висновок про низьку ефективність норм права про неспроможність в Україні, про прокредиторський напрямок.

В США зазвичай процедура банкрутства відкривається за ініціативою боржника. Однак статтею 303 Титулу 11 Кодексу про банкрутство США передбачається і примусовий варіант банкрутства боржника, за заявою не менш ніж трьох кредиторів (які статтею 101 визначаються як особа, фонд, траст або державний орган) при настанні певних умов і тільки за процедурами передбаченими цим кодексом. На відміну від українського законодавства, в США для відкриття процедури в примусовому примусовому порядку необхідно тільки довести, що боржник не оплачує своїх боргів у строк, але не треба доводити, що кредитор не може стягнути їх в рамках звичайної судової процедури. Не існує критеріїв неспроможності щодо боржника, який хоче відкрити процедуру ліквідації або реорганізації в добровільному порядку. Він також не зобов'язаний обґрунтовувати своє рішення у заяві.

Аналіз положень Кодексу про банкрутство США дозволяє відзначити його проборжникову концепцію, адже надає боржнику можливість «нового старту» у житті шляхом звільнення від більшості боргів та здійснити виплатити кредиторам в тому обсязі, в якому боржники в змозі це зробити. Така позиція є економічно доцільною, оскільки вона надає змогу зберегти робочі місця та не припиняти виробництво товарів та послуг.

Отже з огляду на вищезазначене можна зробити наступні висновки: в основі законодавства про банкрутство США та країн ЄС лежить реорганізаційна ідея, що надає боржнику, котрий потрапив у скрутне фінансове становище, можливість звільнитися від боргів і продовжити свою діяльність. В Україні ж практика застосування законодавства свідчить про панування ідеї припинення діяльності банкрута і продажу його майна для задоволення вимог кредиторів, нехтуючи передбаченими законодавством процедурами відновлення платоспроможності боржника. На нашу думку, застосування «проборжникової» концепції в законодавстві України на перевагу існуючої «прокредиторської» допомогло б національним суб'єктам підприємницької діяльності продовжувати свою діяльність після реорганізації, забезпечуючи робочі місця та виробляючи продукцію. Це позитивно вплинуло б на економічні показники держави (рівень зайнятості, зростання ВВП тощо).

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ДОТРИМАННЯ ПРАВ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ПРИ ВИКОНАННІ СУДОВИХ РІШЕНЬ ЗА ЯКИМИ БОРЖНИКОМ Є АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО З ДЕРЖАВНОЮ ЧАСТКОЮ У СТАТУТНОМУ КАПІТАЛІ

Губич А.С., студент КМ-2А курсу ННІЗН НАВС

Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри господарсько-правових дисциплін ННІПП НАВС Тищенко Ю.В.

Масштабні процеси корпоратизації та приватизації, що відбулися в Україні на початку 90-х років минулого століття, призвели до трансформування великої кількості державних підприємств у господарські компанії різних організаційно-правових форм. Зокрема, згідно з даними Реєстру корпоративних прав держави станом на 1 листопада 2013 року в Україні налічується 447 акціонерних товариств, які мають державну частку у статутному капіталі.

З одного боку, існування таких акціонерних товариств є важливим фактором забезпечення економічної безпеки держави, адже їх більшість функціонує в галузях промисловості, що мають стратегічне значення для держави. У зв'язку з цим, законодавством передбачені особливі правові гарантії діяльності акціонерних товариств, у статутному капіталі яких є корпоративні права держави.

З іншої сторони, наявність законодавчих переваг для акціонерних товариств з державною часткою у статутному капіталі є не лише прямим порушенням принципу рівного захисту державою усіх суб'єктів господарювання, передбаченого ст. 6 Господарського кодексу України, а й може призвести до порушення прав господарюючих суб'єктів, зокрема й фізичних осіб.